

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 2004.7.20.
COM(2004) 519 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCS ÉS AZ EURÓPAI PARLAMENT
RÉSZÉRE**

**KONZULTÁCIÓ AZ EURÓPAI ISKOLÁK RENDSZERÉNEK FEJLESZTÉSI
LEHETŐSÉGEIRŐL**

1. AZ EURÓPAI ISKOLÁK 50 ÉVE

Bevezetés

Az Európai Iskolák az elmúlt 50 évben magas színvonalú, multikulturális, soknyelvű oktatást biztosítottak az EU-intézmények személyzetének gyermekei számára. Az iskolák rendelkezésre állása az intézmények számára megkönnyítette a tapasztalt, magasan képzett személyzet toborzását. Az elismert, méltán sokat dicsért európai baccalaureatus egész Európában biztosítja az egyetemi oktatásba való felvételt.

E konzultáció célja, hogy számba vegye az EI (Európai iskolák) fejlődését az Európai Unió bővülésének és változásának e fontos szakaszában, és vitát nyisson, amelynek célja sokkal inkább egy megegyezésen alapuló megközelítés kialakítása az iskolák jövőbeni fejlődése és változási lehetőségei terén, semmint konkrét javaslatok megtétele.

Az Iskolák jövőjével kapcsolatos kritika kiindulópontja az kell hogy legyen, hogy azok oktatási sikeressége mit sem csökkent vagy hanyatlott. A Bizottság elkötelezett híve az EI-rendszernek és a meglévő szilárd alapokon való további építkezéssel járó előnyök maximalizálásának.

Az Iskolák elvitathatatlan sikere azonban nem teszi szükségtelenné az értékelést és felülvizsgálatot. Az EP által 2002 decemberében elfogadott részletes Bösch-jelentés az iskolák jövőjéről és az ezt követő munkaanyag hasznos és időszerű értékeléssel szolgált az EI-rendszer erősségeiről és hiányosságairól. Az Igazgatótanácstól és a Számvevőszéktől nemrégiben kapott jelentésekkel együtt a rendszer hatékonyságának és határfokának minőségi felülvizsgálatára szólítanak fel. A változás ezen ösztönzői, a bővítés utolsó hulláma által adott lökessel kombinálva az Iskolák részleges újraértékelését vonják maguk után – azok komplex igazgatási és szervezeti struktúrájának hatékonyságára és a szolgáltatásnyújtás jelenlegi felépítésének ár-érték arányára szorítkozva.

A Bizottság mint – személyzetének gyermekei révén – az Iskolák első számú felhasználója kezdeményező szerepet vállalt e folyamatban, és széles körű konzultáció keretében törekszik arra, hogy a változáshoz a lehető legnagyobb mértékben konszenzuson alapuló megközelítést dolgozzon ki.

1.1. A történelmi háttér

Az 50 évvel ezelőtt az Európai Közösség személyzetének gyermekei oktatására létrehozott Európai Iskolák a nemzeti oktatási rendszeren kívül álló, egy nemzetközi szerződéssel – „Egyezmény az Európai Iskolák alapszabályáról” – szabályozott, alapvetően közfinanszírozású rendszert alkotnak. Az egyezmény szerződő feleként az Európai Közösségeket a Bizottság képviseli a többségében a tagállamok képviselőiből álló Igazgatótanácsban (IT). A gyakorlatban az iskolák költségeinek nagyobb részét (közel 60%-át) az EU költségvetése fedezi, bár ez a közösségi költségvetésben mérlegtámogatásként jelenik meg. (Az EI-re vonatkozó tényeket és számadatokat lásd az 1. mellékletben.)

1.2. Növekedés, bővítés és decentralizáció

Az intézmények növekedése és az Unió egymást követő bővítései az EI-rendszer jelentős kibővüléséhez vezettek, az egy helyszínen működő egy iskolából az évtized végére 10 helyszínen 14 EI lesz¹. Ez további nyelvi követelményeket hozott magával (az eredetileg

¹ A Lux II. 2004-ben nyílik, a Bxl IV. pedig 2008-ra várható.

négy nyelv tizenegyre bővült, az új tagállamok érkezésével pedig további hármat kell felvenni). További nyelvek bevezetésére kerülhet sor a jövőben, amennyiben az IT által a nyelvi tagozatok indítására 2000-ben kialakított kritériumok teljesülnek². Kihívást jelent az EU munkahelyszíneinek gyarapodása is, ami az EU-tevékenységeknek az Unió-szerte növekvő számú EU/közösségi szervhez történő decentralizálásából ered. Néhány helyszínen máris eseti oktatási megoldásokat fejlesztettek ki.

Az EU-személyzet gyermekei részére a soknyelvű nemzetközi oktatás valamilyen típusának minden olyan helyszínen elérhetőnek kell lennie, ahol EU-intézmények vagy -szervek működnek, de az EU 20-nál több hivatalos nyelvvel és az egyes helyszíneken kis számú tanulóval a minden tanuló saját anyanyelvén történő oktatásának kérdése alapos mérlegelést és konzultációt igényel. Sajátos problémák merülnek fel a kis EI-kkel kapcsolatban.

2. AZ EURÓPAI ISKOLÁK RENDSZERÉNEK FEJLESZTÉSE: LEHETŐSÉGEK ÉS KORLÁTOK

Annak érdekében, hogy egyrészt a magas színvonalú európai oktatás biztosítása folyamatos maradjon, másrészt a fent vázolt kihívások és igények is teljesüljenek, a rendszer felülvizsgálatában a rövid és középtávon megvalósítható változások mellett a széles körű átalakításokat igénylőket is fel kell vállalni, beleértve a jelenlegi egyezmény újrafogalmazását.

A Bizottság véleménye szerint kellő jóindulattal számos változást meg lehetne valósítani a jelenlegi rendszeren belül, azokon a területeken, amelyekről feltételezhető, hogy viszonylag gyorsan konszenzusra lehet jutni.

Tekintettel az EI-nek a közösségi intézmények és szervek személyzetének oktatási szolgáltatójaként betöltött szerepére, hosszú távon számottevő előnnyel járna az intézmények szorosabb kapcsolatba hozása az iskolák irányításával és finanszírozásával (akár esetleg egy bizottsági hivatal révén is). A tantervnek, az iskolafelügyeletnek és az európai baccalaureatus megszervezésének (amelyért jelenleg az IT és az Iskolaszék felelős) elsődlegesen a tagállamok felelősségi körében kellene maradnia.

Ennek megfelelően a következő szakaszok az EI-rendszer igazgatási, irányítási és költségvetési szempontjait tárgyalják; ezt követően a jobbra tantervi, illetve az iskolákon belüli szolgáltatásnyújtás minőségét érintő oktatási kérdések kerülnek terítékre.

2.1. Igazgatás – rövidebb és hosszabb távú választási lehetőségek.

Jelenleg az Igazgatótanácsnak kell foglalkoznia az EI-kre vonatkozó összes oktatási, pénzügyi és igazgatási ügyel. Számos érintett úgy véli, hogy az Igazgatótanács által jelenleg átélt és elismert működési nehézségek a tagok, nyelvek és ülések a csatlakozással járó jelentős növekedésével súlyosbodni fognak. Az EI-rendszer szervezeti változásának formálódó jellege és összetettsége az Igazgatótanács leterheltségének fokozódásával jár, ami azt jelzi, hogy munkáját most kell felülvizsgálni. Még a bővítést megelőzően az Igazgatótanács fő erőssége a stratégiai áttekintésre való képességében rejlett. Ritka üléseivel és a széles földrajzi bázisról, jobbra távol eső helyszínekről való tagságával az Igazgatótanács működési döntések meghozatalára nincs felkészülve. Ezt a helyzetet a 10 új tagállam képviselőinek érkezése aligha enyhíteni.

² „Az Európai Iskolák létrehozására, fenntartására és bezárására vonatkozó kritériumok”, Doc 2000-D-7510, a 2000.10.24–25-i IT ülésen elfogadva.

Az elmúlt 50 év során az iskolavezetési és igazgatási gyakorlat számos tagállamban jelentős fejlődésen ment keresztül. Alapkövetelmény lett a szülők, a tanári személyzet – és megfelelő esetben az iskola által kiszolgált közösség – választott képviselőinek teljes jogú részvétele az iskola igazgatásában.

Az ilyen változásokkal összhangban azt javasolják, hogy az egyes Iskolák igazgatási tanácsát (AB) fel kell hatalmazni, hogy az Iskolák vezetésében és igazgatásában sokkal jelentősebb operatív szerepet töltsön be. A fennálló egyezmény rendelkezése, amely szerint az ilyen tanácsok „végrehajtják a tanács által esetlegesen rájuk ruházott egyéb igazgatási feladatokat”, jelenleg nincs megfelelően kihasználva, és az egyes iskolák szintjén számos további feladat felvállalásához szolgálhatna alapul.

Hosszabb távon az egyezményt felül lehet vizsgálni, hogy az egyes iskolák részére nagyobb autonómiát biztosítson, az Igazgatótanács (vagy utódszerve), az intézmények, a szülők, tanárok és tanulók képviselőit magában foglaló igazgatási tanácsokkal.

Az európai intézmények, amelyek ténylegesen a leginkább érdekelt felek, egyre nagyobb érdeklődést mutatnak az Iskolák irányában, amit azzal indokolnak, hogy mind a szolgáltatás első számú igénybe vevőjeként, mind fő finanszírozóként jogos érdekeik fűződnek az Iskolákhoz. A jelenlegi egyezmény azonban az igazgatásból részvételüket nagyobbrészt kizárja, és a Bizottságnak az Igazgatótanácsban mindössze egy szavazatot biztosít 17 (illetve olykor 19) másik szavazó mellett. Ez a „demokratikus deficit” nem állhat fenn tovább.

Bár a valódi fejlődést e tekintetben csak az egyezmény módosításával lehetne elérni, kedvezőbb átmeneti állapot állna elő, ha a többi intézmény és a tanács az egyezmény 28. cikkének különleges rendelkezését alkalmazva megállapodásra jutna arról, hogy a tanácsban egy-egy helyet – és szavazatot – biztosít az EP, a Gazdasági és Szociális Bizottság, a Régiók Bizottsága, a Bíróság és a Számvevőszék részére.

A fenti javaslatok közül kettő az iskolák jogi alapjának módosítása nélkül is viszonylag rövid időn belül megvalósítható. A rendszer hatékony és stabil igazgatásához hosszabb távon egy bizottsági hivatal vagy EU-hivatal létrehozása szolgálhatna megfelelő alapul, amely pénzügyi és működési szempontból az összes Iskolát igazgatná, az ilyen közösségi végrehajtó szervek rendelkezésére álló reprezentatív struktúrák és input segítségével. A jövőbeni javaslatoknak meg kell felelniük az ilyen szervek létrehozására vonatkozó általános iránymutatásoknak.

Akárcsak más bizottsági hivatal vagy EU-hivatal létrehozására irányuló javaslatok esetében, ebben az esetben is teljes körű megvalósíthatósági tanulmányra lenne szükség, amely azonosítaná az elérhető lehetséges előnyöket az oktatási és tanítási környezet sajátos paraméterein belül maradván, a jelenlegi szabályozási mechanizmus legjobb hagyományainak, minőségének és a tapasztalati alapjainak megőrzése mellett, ugyanakkor nagyobb hatékonyságot és rugalmasságot biztosítva. A finanszírozási mechanizmusok szintén felülvizsgálatra szorulnak, beleértve a jelenleg a tagállamoktól kapott közvetlen hozzájárulás fejében az EU költségvetésében történő kompenzálás módjait is.

Ha megegyezés születne arról, hogy egy ilyen megközelítés életképes, a Bizottságnak a lehető legszélesebb körben folytatott konzultációkkal és a meglévő személyzet közvetlen toborzására ebből következően gyakorolt hatás megfelelő figyelembevételével, hosszú átmeneti időszak kijelölésével (megbízott státusokba való szerződéshez) kellene biztosítani a fennálló szabályozás folyamatosságát a meglévő iskolai személyzet részére.

2.2. Igazgatási fejlesztések

A tagállamok oktatási rendszereiben végbement fejlesztésekkel összhangban, valamint annak érdekében, hogy lépést tartsanak a legjobb igazgatási gyakorlattal, azt javasolják, hogy az EI-rendszer rövid távon fordítsa saját előnyére az igazgatás terén alkalmazott legjobb gyakorlatokat és legfrissebb újításokat, beleértve a helyes igazgatás magatartási kódexének összeállítását, az átláthatóságra vonatkozóan fennálló rendelkezések megerősítését és kibővítését, beleértve a tanács vagy az egyes iskolák által hozott döntésekkel szembeni fellebbviteli jogot. Ezenkívül a nemrég létrehozott **panaszbizottság** hatáskörét tisztázni kell és ki kell bővíteni, hogy magában foglalja az egyes Iskolák által – akár egyedi oktatási ügyekben – meghozott döntésekben érintett személyek valamennyi jogos panaszát.

2.3. Nagyobb autonómia az igazgatásban és a személyzeti döntésekben

A költségvetés és finanszírozás, a személyzeti ügyek, az iskolafejlesztési stratégia, a nyújtandó szolgáltatások és a saját kezdeményezésre végzett műveletek nagyságrendje terén az egyes iskolák jelenleg jelentős korlátozások között, nagyfokú bizonytalanság mellett működnek. Működésük szigorúan éves szabályozásban, a közvetlen igények és igazgatási kérdések kezelésére szorítkozva zajlik, anélkül hogy az egyes iskolák szintjén, a velük kapcsolatban álló érintettekkel együttműködve hosszabb távú stratégiát dolgozhatnának ki.

Az iskolaigazgatók részére az iskola tekintetében nagyobb pénzügyi és igazgatási autonómiát, a tanárszemélyzet toborzására és kezelésére lehetőséget kell biztosítani. Az egyes iskolák részére biztosítható pénzügyi, illetve oktatási autonómia nem csupán a jelenlegi egyezmény által megszabott korlátozások összefüggésében, de az egyezményen túlmutató rendszer érdekében is vizsgálatot kíván.

Az Iskolák tanárait jelenleg a tagállamok oktatási hatóságai kiküldéssel választják. Rövid távon lehetségesnek és helyénvalónak látszik annak mérlegelése, hogy hogyan lehetne az Iskolák kezébe adni a végső döntést a tanárok kinevezését illetően, tekintve, hogy a soknyelvű környezetben is sikeres tanításhoz szükséges sajátos készségek felmérésére az iskolák alkalmasabbak lennének.

Az igazgatásra (*supra*), valamint a költségvetési reformra (*infra*) vonatkozó más javaslatokkal együttvéve az EI számára olyan hosszabb távú elképzelést lehetne felvázolni, amely az iskolák részére döntési jogkört biztosít a személyzeti szintek hosszabb távú tervezésében. Ezt össze kell kapcsolni a finanszírozási rendszer reformjával, amely az EU-költségvetésből származó nyíltvégű kötelezettségvállalás helyett az EU-személyzet gyermekei számára nyújtott oktatási szolgáltatásokhoz és az iskolák létszámterveihez kötött rögzített összegű finanszírozást jelentene.

3. AZ EURÓPAI ISKOLÁK FINANSZÍROZÁSA

Az Európai Iskola modell definíció szerint a tanulók hazájából származó tanárok által nyújtott soknyelvű oktatáson alapul. A kisebb nyelvek tagozatán az osztályok létszáma kisebb, mint a nemzeti szintű iskolarendszerek többségében, ezáltal az iskolák fenntartása drágábbnak tűnik a hagyományos állami iskolákénál. A Bizottság elfogadja ezt, és kész megvédeni az EI-rendszert, de az elfogadással párhuzamosan tisztában van a hatékony költségvetési tervezés és felügyelet, valamint a felmutatható ár-érték összefüggés biztosításának szükségességével.

3.1. A költségvetési paradoxon

A költségvetési szabályozás jelenleg tartalmaz egy alapvető paradoxont: az EU-költségvetésből származó kiegyenlítő hozzájárulást az éves költségvetési eljárás keretében nyújtják, anélkül hogy a költségvetési hatóság bármilyen, ennek megfelelő befolyással lenne az EI költségeire. Ezen túlmenően az is egyértelmű, hogy az EI költségvetése

ellensúlyozására a ténylegesen nyíltvégű EU-finanszírozástól való függőség rendszere nem bizonyult megfelelő ösztönzésnek a jobb forráskezelésre, a bevételek növelésére, illetve a szolgáltatásnyújtás minőségének csökkentése nélkül megvalósítható megtakarításokra.

A költségvetés ugyanakkor vitatott kérdés a tagállamok némelyike számára is, amelyek jelenleg a költségvetési bevételek körülbelül 22%-át közvetlenül, az egyezményben előírányozottaknak megfelelően a tanári személyzet kiküldése által biztosítják. A közvetítő nyelvi követelmények miatt azonban egyes tagállamokra aránytalanul nagy rész jut a költségekből, és ezek már jelezték, hogy nincsenek felkészülve a további növekedés fedezésére. Javaslatuk szerint vagy a költségek igazságosabb elosztására, vagy a tagállamok közvetlen hozzájárulásának megszüntetésére lenne szükség. A jelenlegi költségvetési légkörben sok tagállam egyaránt szívesen fogadná az Iskolák rendszerének átfogóan jobb költségvetési ellenőrzését és pénzügyi kezelését.

A fentiekből egyértelműen kiderül, hogy az Iskolák finanszírozásának rendszerében olyan módosításra van szükség, amely legalább részben meg tud felelni és összhangban tud lenni ezekkel a korlátozásokkal és fenntartásokkal, illetve a 2005-2013. közötti időszakra szóló átfogó pénzügyi tervvel.

Rövid távon, és annak érdekében, hogy az Iskoláknak adott közösségi pénzügyi hozzájárulást jobban integrálhassák az EU költségvetési eljárásába, a Bizottság azt az eljárást fogja alkalmazni, hogy jó előre bejelenti egy adott évre biztosítható finanszírozás maximum értékét, és elvárja a bemutatott EI-költségvetéstől ennek teljes mértékű figyelembevételét és a megfelelő kiigazításokat. (Ezt az új megközelítést a tanács által 2004 áprilisában elfogadott, a 2005. évi költségvetési tervezetre vonatkozó javaslatnál már alkalmazták.) Az egyes évek tervezett költségvetési előirányzatait többek között az iskolák méretéhez és igényeihez, illetve a költségmegtakarításra tett erőfeszítések és a jobb költséghatékonyság bizonyítékaihoz kell kötni. Az azonos méretű Európai Iskolák között költség-forrás összehasonlításokat kell készíteni.

3.2. Hozzáférés és feltételek a nem EU személyzet gyermekei részére

Az EI-ben a gyermekek jelenleg három „kategóriába” sorolhatók, ezek közül az I. kategóriát a közösségi intézmények, a tagállamok állandó képviselői, valamint egy sor egyéb közösségi hivatal és szerv szolgálatában álló állandó személyzet gyermekei, illetve az EI személyzetének gyermekei jelentik. A II. kategóriába a harmadik felekkel (vállalatok vagy állami szervek) kötött egyéni megállapodások hatálya alá tartozó, teljes költségtérítésre kötelezett gyermekek tartoznak. Az összes többi tanuló a III. kategóriába tartozik.

Tekintettel az EI sajátos céljára az Unió személyzetével kapcsolatban, valamint a költség- és férőhely-megszorításokra, egy munkacsoport vizsgálja a III. kategóriába tartozó tanulók teljes és járulékos költségeit/hasznait és az e tanulók számára biztosított hozzáférés mértékét és feltételeit. **A III. kategóriába tartozó tanulók felvételekor valamennyi iskolában részletes, átlátható és nyilvánosan hozzáférhető felvételi kritériumokra van szükség, az adott nyelvi tagozaton fennmaradó hely egyszerű kritériumán túlmenően.**

Ugyanez a munkacsoport felülvizsgálja a III. kategóriába tartozó tanulók esetében javasolt díjnövelést is, a díjak és a tényleges költségek közötti nagy különbség miatt. A már az Iskolákba járó tanulók érdekében ebben a kategóriában differenciált megközelítésre van szükség, különbséget téve a jelenlegi és az újonnan felvett tanulók között. **A tandíjmentességről eseti alapon, világos, részletes és átlátható kritériumok alapján kell dönteni, pénzügyi nehézségek és megváltozott körülmények esetén.**

3.3. A kis iskolák vagy nyelvi tagozatok fenntartására vonatkozó kritériumok végrehajtása

Az EP Bösch-jelentése felvetette azt a kérdést, hogy az olyan kis EI-kre, mint például a Mol, Karlsruhe, Bergen és Culham helyszínen működők, szükség van-e jelenlegi formájukban az európai intézmények működtetéséhez ezeken a helyszíneken, és javasolta ezen iskolák oktatási hozzáadott értékének további értékelését. Ez egy fontos, alapos megfontolást és számos tényező figyelembevételét igénylő kérdés, az EU-intézmények és azok személyzetének szükségleteit is beleértve. Ezen a területen a kritikához alapul vehető az IT 2000-ben elfogadott saját kritériumrendszere a nyelvi tagozatok és iskolák megnyitására, fenntartására és bezárására³.

Az EI-rendszernek szigorúan és tisztességesen kell alkalmaznia a saját maga által a nyelvi tagozatok és iskolák megnyitására, fenntartására és bezárására vonatkozóan megállapított kritériumokat. Bár az IT már hozott döntéseket e kritériumok alkalmazásáról és ezáltal a négy kis Iskola egyes nyelvi tagozatainak fokozatos megszüntetéséről, ezen iskolák jellegének és szervezetének, valamint a költséghatékonyságuk javítását szolgáló módszereknek a nagyobb fajsúlyú kérdése jelenleg felülvizsgálat alatt áll. E célból a Bizottság az említett Iskolák hosszú távú jövője tekintetében rendelkezésre álló választási lehetőségek felmérésére egy külső értékelést finanszíroz.

4. OKTATÁSI ÉS TANTERVI KÉRDÉSEK

Az EK-Szerződés szerint az oktatási kérdésekben alapvetően a tagállamok az illetékesek. A Bizottság ezt nem is kívánja megsérteni, mindössze annak az észrevételének ad hangot, hogy mivel az EI kívül esik a nemzeti oktatási rendszeren, fennáll a veszély, hogy a nemzeti szintű oktatáspolitikában és gyakorlatban alkalmazott fejlesztéseket nem mindig alkalmazzák kellő gyorsasággal. Az Európai Iskolák azonban fontosak a Bizottság számára a személyzetének toborzása és megtartása, illetve a (többnyire hazájuk területén kívül dolgozó) alkalmazottainak és azok gyermekeinek jóléte biztosítása szempontjából. A Bizottságnak ezért jogos érdeke annak biztosítása, hogy az Iskolák továbbra is a tagállamok legjobb gyakorlatával összhangban széles körű, korszerű tantervvel és vizsgarendszerrel rendelkezzenek, és egyértelműen ezt kínálják. Ezen túlmenően az EI-nek – az ésszerűség határain belül – ki kell szolgálnia a tisztviselők gyermekeinek bármely irányú szükségleteit.

A nagyra értékelt rendszer átfogó kontextusán belül a Bizottság a következő területeken ítélte úgy, hogy bizonyos megfontolások és/vagy fejlesztési szükségletek alapos mérlegelést igényelnek.

4.1. A speciális oktatást igénylő gyermekek.

A speciális oktatást igénylő gyermekek – jelentsen ez akár tanulási nehézséget, akár fizikai fogyatékoságot – oktatása szintén fokozott figyelmet igényel. Az egyezmény meglévő rendelkezéseit jelenleg eltérő módokon hajtják végre az egyes Iskolákban, és a speciális oktatást igénylő gyermekek (SEN) részére tervezett, illetve a tanulástámogatásra (LS) irányuló program olyan fontos eszköz, amely továbbfejlesztést igényel. Mindkét program felügyeletet kíván annak érdekében, hogy így biztosítsák a források helyes elosztását a nyelvi tagozatok és az egyes tanulók között, hogy optimalizálják a helyben nyújtott szolgáltatásokat és értékeljék azok hatását.

4.2. Egy újabb alternatíva – a baccalaureatussal párhuzamosan.

³ „Az Európai Iskolák létrehozására, fenntartására és bezárására vonatkozó kritériumok”, Doc 2000-D-7510, a 2000.10.24–25-i IT ülésen elfogadva.

Az, hogy az Iskolák hagyományosan a magas szintű európai baccalaureatus (EB) megszerzésére koncentráltak, azt jelentette, hogy a személyzet gyermekei közül egy nem elhanyagolható kisebbség oktatási igényeit és tehetségét nem szolgálták ki megfelelően, illetve egy valódi általános iskolától elvárható módon. Komolyan mérlegelni kell annak lehetőségét, hogy az iskolák az EB-től eltérő végbizonyítványt is kínáljanak, és erről megvalósíthatósági tanulmányt kell készíteni.

A tantervet a hallgatók eljövendő egyetemi és szakmai életére való átfogó felkészítésének összefüggésében kell áttekinteni, és ebben a tekintetben helyénvaló lehet a források bizonyos fokú átcsoportosítása azon polgári és gyakorlati készségek felé, amelyek az összes gyermek jövőre való felkészítéséhez szükségesek.

4.3. Az osztályok mérete

Bár a nyelvek és kapcsolódó paraméterek sokfélesége miatt az EI-ben gyakran kis létszámúak az osztályok, a maximális osztálylétszám 32 fő, ami magasabb, mint a tagállamok többségében megengedett. Ezekben az osztályokban sokszor olyan tanulók is helyet kapnak, akik számára nem tudnak anyanyelvi tagozatot indítani, és akiknek ezért külön támogatásra van szükségük, hogy egy „idegen” nyelven ugyanolyan jól teljesítsenek. Ezért foglalkozni kell a maximum osztálylétszám csökkentésének lehetőségeivel.

4.4. A baccalaureatus értékének megőrzése

A választható végbizonyítvány bevezetése ellenére meg kell őrizni az EB nagy belső értékét. Felül kell vizsgálni az EB vizsgarendszerét, így biztosítva a harmonizált megközelítést és a magas tudományos színvonalat. A szülők és szülői szövetségek aggodalmukat fejezték ki az EI oktatási szolgáltatásai valódi minőségi értékelésének hiánya, illetve a felügyeleti rendszer működési módja tekintetében.

Az EB irányítását jelenleg a Főtitkári Hivatal az Iskolaszékkal (Isz) együttműködve végzi. Ezt a rendszert eredetileg az EI-kbe járó korlátozott számú tanuló korlátozott számú nyelven tett EB vizsgájának kezelésére dolgozták ki, ezáltal nem alkalmas arra, hogy a jövőben egyre növekvő számú tanulóval, sok helyszínen, új nyelvek felvétele mellett működjön.

Az új kihívások kezelésére praktikus és hatékony megoldást kínálna az Európai Iskolák Oktatási Tanácsának létrehozása, amely az EB és a választható végbizonyítvány tekintetében egyaránt vizsgáztató testületként működne. Ez a tanács a tagállamok és az intézmények képviselőiből állna, és átvehetné az Iskolák rendszerének mindhárom, egymással összekapcsolódó oktatási területét: a tanterv meghatározását, a felügyeletet és a záróvizsgákat. Ez egyszerűsítene a jelenlegi rendszert, és az Iskolaszéket, az IT munkájának jelentős részét (a tanítási bizottságokat is beleértve), valamint a Főtitkári Hivatal munkájának fontos részét egy működését tekintve függetlenebb rendszerrel váltaná fel. Az említett tanács létrehozása ezenkívül az Iskolák tanterveinek felülvizsgálatára és korszerűsítésére is lehetőséget kínálhatna.

Egy ilyen változás természetesen csak az Iskolákról szóló egyezmény radikális felülvizsgálata keretében válik lehetségessé. Az oktatási tanács kormányközi maradna, tekintettel a tagállamok illetékességére az oktatás terén, és így egészítené ki az Iskolák kezelése és tervezése működési szempontjainak egy bizottsági hivatal vagy EU-hivatal hatáskörébe utalására irányuló javaslatot.

4.5. Az európai baccalaureatus szélesebb körű elérhetősége

Az európai baccalaureatus sikere végezetül ahhoz vezetett, hogy számos tagállamban szélesebb körben ébredt érdeklődés e vizsga nagyobb hozzáférhetősége iránt, miközben

ezzel párhuzamosan az EU-tevékenységek decentralizálása révén felmerült az az igény is, hogy az európai iskoláztatás a hagyományos Európai Iskoláktól eltérő iskolákban is hozzáférhető legyen.

A tagállamok keresik annak lehetőségét, hogy az európai baccalaureatust a jelenlegi EI-rendszeren kívül is kínálják, az IT és a Bizottság pedig vizsgálja az oktatási létesítményekkel együttműködésben történő végrehajtás különböző modelljeit és potenciális kísérleti projektjeit.

5. ÖSSZEFOGLALÁS

Ez a közlemény azokat a különböző érintettek által felvetett kérdéseket és kihívásokat járta körül, amelyekkel az EI-rendszer napjainkban szembesül. Javasol néhány olyan fejlesztést, amelyekről a tanács a jelenlegi keretek között határozhat, és azokat végrehajthatja. A Bizottság az IT-n belül végzett munkájában támaszkodni fog az ebben a közleményben meghatározott gondolatokra.

A közlemény vitára hív fel az EI igazgatási rendszerének lehetséges hosszabb távú, radikálisabb, a jelenlegi nemzetközi egyezmény hatályán túlmutató változtatása terén is. A Bizottság a következő hónapokban széles körű konzultációkat tervez az érintettekkel, illetve az érintettek között, mielőtt érdemben javaslatot tenne az EI-rendszer jövőbeni fejlesztésére.

Magától értetődő, hogy az Iskolák rendszerének bármely változása, különösen nagyobb változása, nem szakíthatja meg és nem sértheti a gyermekek oktatását az EI-ben. A Bizottság ezért úgy véli, hogy minden nagyobb változást gondos tervezésnek, megfelelő idő elteltének és átmeneti szabályozásnak kell megelőznie és kísérnie, hogy az elsődleges cél – gyermekeink sikeres és megbízható oktatásának biztosítása – mindvégig a középpontban maradjon.

A nagyobb változásokra vonatkozó javaslatokat megelőzően minden európai intézmény, tagállam, bizottsági szolgálat, személyzeti szervezet, szülői szövetség és általában véve az érintett felek véleményét konzultáció keretében kikérjük és megfelelően figyelembe vesszük. Erre a konzultációra a következő tanév során kerül sor.

Ezen túlmenően valamennyi érintett fél észrevételeit és javaslatait szívesen fogadjuk a következő címen: ADMIN-COMMUNICATION-EUROPEAN-SCHOOLS@cec.eu.int

AZ EURÓPAI ISKOLÁKRA VONATKOZÓ TÉNYEK ÉS SZÁMADATOK 2003/2004*

Iskola	Nyelvi tagozatok száma	Tanulók összlétszáma	Azok a tanulók, akik az EU-személyzet gyermekei	Az EU-személyzet gyermekei az összes tanuló %-ában	A III. kategóriába tartozó tanulók	A III. kategóriába tartozó tanulók az összes tanuló %-ában	2004. évi költségvetés millió € működési költség	A III. kategória becsült tandíja a 2004. évi költségvetés %-ában	EU-finanszírozás 2004-ben millió €	EU-finanszírozás a költségvetés %-ában
ALICANTE – E	4	884	202	22,9	641	72,5	9,92	14,1	6,65	67,04
BERGEN – NL	5	696	66	9,5	578	83	11,48	12	6,62	57,67
BRÜSSZEL I – B	6	2 308	1 560	67,6	610	26,4	26,21	7,2	18,12	69,13
BRÜSSZEL II – B	8	2 808	2 280	81,2	280	10	27,07	3,3	17,90	66,12
BRÜSSZEL III – B	6	2 669	2 072	77,6	475	17,8	24,25	6,5	16,62	68,56
CULHAM – UK	5	884	14	1,6	729	82,4	12,28	16,6	6,62	53,91
FRANKFURT – D	4	679	215	31,7	408	60	8,80	11,3	4,99	56,70
KARLSRUHE – D (****)	5	1 098	83	7,6	858	78,1	11,75	24,9	4,14	35,23
LUXEMBOURG	11	3 802	2 680	70,5	760	20	37,28	7,3	23,36	62,66
MOL – B	5	647	85	13,1	506	78,2	10,99	12	6,45	58,69
MÜNCHEN (****) –D	5	1 457	19	1,3	372	25,5	18,57	5,4	1,11	5,98
VARESE – IT	5	1 335	466	35	614	46	15,79	10,8	7,80	49,40
FŐTITKÁRI HIVATAL – B	–	–	–	–	–	–	7,99	–	6.54 (***)	81,85
ÖSSZESEN	69	19 267	9 742	50,56	6 831	35,45	222,38	8,95	126,99	57,10

(*) Brüsszelben és Luxembourgban 2004–2008 között további két iskola nyílik (**) A Főtitkári Hivatal költségeit egyenlő arányban osztották fel a 12 Iskola között (***) beleértve 0,6 tartalékot (****) Ezek az Iskolák olyan külső bevételi forrásokkal rendelkeznek, amelyek csökkentik az EU-hozzájárulást. Forrás: Rapports de rentrée 2003 & School budgets